

PRIMORSKI DNEVNIK

Leto XXXIV. Št. 215 (10.127)

TRST, torek, 12. septembra 1978

Cena 200 lir

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govecu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

«SPOR JE KORISTEN, KER TAKO LEVICA NE BO PRIŠLA NA OBLAST»

Demokristjani računajo na še globlji razdor med socialisti in komunisti

Galloni poziva PSI, naj se odpove alternativni - Cicchitto (PSI): Italiji je potreben angleški ali nemški model izmeničnosti zmernih in naprednih vlad - KPI o enotnosti naprednih sil v zahodni Evropi

RIM — Komunisti in socialisti se kregajo. Kaj pa pravijo demokristjani? Zaenkrat, pravi Galloni, je KD stala ob strani, vendar ta stvarnost ne sme trajati v nedogled. Kongres KD trka na vrata, vendar se vsi, tudi Frilani, strinjajo, da bo potrebno potrditi dosedanja usmeritev »soočanja«, vendar bo KD morala postaviti tudi temelje za nadaljnje izbiro, saj je vsem jasno, da zraslo obdobje mora preiti na slej nehati. Sedanja vladna koalicija, poudarja podtajnik KD, ni večna, pač pa nasprotno zrasla formula, kateri mora slediti obdobje »normalizacije«. To je v resnici dejal tudi Zaccagnini, ki je v posebej poudaril misel, da »esena vladna koalicija ne pomeni, da bo KD dopustila prihod KPI na vladno«. Cilj je torej nov privilegiran odnos med KD in PSI, vendar ne kakoli. Potrebno bo vsaj še leto dni, ko naj bi Andreotti s sedanjim večino kolikor toliko uredil gospodarstvo. Vendar ne gre samo za to. Demokristjani upajo, da bodo medtem tudi socialisti jasno pokazali, kam ciljajo: zato hoče KD tudi ustrežna jamstva, da jim ne gre samo za evropske volitve, pač pa za politično preusmeritev. Galloni je v tem pogledu morda najprevidnejši, ko od PSI zahteva predvsem, naj se odpove zamisli o levičarski alternativni. Skratka, socialisti naj si ne nadejajo, da jim bo uspelo potisniti KD na desno, kjer naj bi predstavljala »zmerni pol«, kakor naj si ne delajo utvar, da bodo postali italijanska »srednjska stranka«. Če Craxi računa na kaj takega, dodaja Galloni, naj ve, da se mu bo postavila KD po robu z vsemi svojimi silami.

Pač pa bo KD zelo pozitivno ocenila vsako stališče PSI, ki bi preprečevalo skupni prihod na oblasti levih sil. Od tod tudi očitno, da je sedanja socialistična polemika proti KPI »zelo koristna«. KD torej ne spi, pač pa njena previdnost dokazuje samo, da čaka na pravi trenutek. Pri tem pa jo navirajo Andreotti s svojimi pristaji, ki hočejo ostati v vladi, kakor tudi levičarji KD, ki ne zaupa Craxiju.

Tako Mino Martinazzoli meni, da PSI bil »nezanesljiv in vohar vseh stvari«, ki »nima vpliva v družbi in je poleg tega tudi »malotipno«. Drugačnega mnenja je fanfaničev Pezzatti: »Craxi je stopil na pot stvarnosti in Evrope. To je pot, ki jo mora i-brati tudi KD, saj sedaj samo zapravlja svoj čas in stoji na mrtvi straži pred Andreottijem.«

Prav na temo Evrope pa se je pričela med KPI in PSI nova polemika. V Genovi je namreč Napolitano (KPI) dejal, da socialdemokrati ne bodo imeli v evropskem parlamentu absolutne večine, medtem ko bodo komunisti razpolagali približno s 15 odstotki. Zato se Napolitano ogreva za sporazumevanje med socialisti, socialdemokrati in komunisti. S tem pa se PSI, kot vse kaže, ne strinja.

V Italijo bomo pripeljali Brandta, Mitterranda, Gonzalesa, Soaresa, Callaghana in Papandrea — pravi Lelio Lagorio — »medtem ko komunisti v Evropi nimajo takih imen, niti ustrezne politike. PSI torej očitno računa na pomoč evropske socialne demokracije v boju v Ita-

Monza terjala smrtno žrtev

Avtomobilski šport je ponovno terjal smrtno žrtev. Švedski pilot Ron Fosters je v nedeljski dirki za Veliko nagrado Italije v Monzi uvrstjen v trčenju, v katero je bil zapletenih kar deset vozil, tako težke posledice, da je večerj klub vsem prizadevanjem zdravnikov za posledicami težkih poškodb izdihnil.

Precej je bil v tej vezgoti poškodovan tudi Italijan Vittorio Brambilla, ki je trenutno v bolnišnici s temi poškodbami glave, vendar pa njegovo zdravstveno stanje ni preveč zaskrbljujoče.

Podrobneje pisano o tej dirki na sportni strani.

POPOLDNE V PALAČI CHIGI

Danes prvo srečanje med vlado in sindikati o »triletnem načrtu»

Zvezno tajništvo potrdilo kritično oceno

RIM — »Pandolfijeva triletka« bo danes prestala verjetno najtežjo preizkušnjo, z njo pa tudi politična verodostojnost zagotovil Andreotti-jeve vlade. Danes popoldne se namreč predstavniki vlade srečajo z delegacijo enotne sindikalne federacije, ki jo bodo vodili tajniki Lama, Macario in Benvenuto.

»Triletka« so sindikalisti podrobno proučili in izdelali natančno, do skrajnosti previdno, zato pa nič manj kritično oceno. Po eni strani so namreč mnenja, da je sploh diskusija o »triletnem načrtu« priložnost za poskus načrtnega ozdravljanja italijanskega gospodarstva, seveda, če bodo uresničeni določeni pogoji. Po drugi strani pa sindikalisti ne skrivajo kritične ocene o njeni vsebini, predvsem kar zadeva izrazito gospodarski del načrta.

»Triletka je namreč prejšnji načrt za finančno sanacijo državnih izdatkov kot pa gospodarski načrt,« je dejal sindikalist Dižo, ko je zapustil za kratke čas sejo vsesestranskega tajništva sindikalne federacije, ki se je zbralo večerj in zasedalo domača ves dan.

Po mnenju sindikalistov je namreč »triletka« konkretna samo tam, kjer se lotiva krčenja izdatkov in boja proti inflaciji, ki pa mogoče verjetno, da bo le s splošnimi in dobrohotnimi željami mogoče uresničiti investicije za skupnih 600 tisoč novih delovnih mest. Za to je že potrebno pravo gospodarsko načrtovanje, ki naj zajame kmetijstvo, industrijo, sistem državnih sodeležb in torej tudi načrte za posamezne veje gospodarstva, ki so bili izdelani v prejšnjih mesecih in so marsikaj v kričeem protislovju s praznimi obljubami »triletke«.

Sindikalisti so sklenili, da bodo vladi predložili seznam »kritičnih pripomb« in protipredlogov k triletnemu načrtu. Pri tem se posebej zahtevajo, naj se vlada izreče o vprašanju davčnih utaj. Ne gre tu za tako ali drugačno formulacijo izrazov upanja, da bodo državljanji plačevali davke, oče pa za instrumente, preko katerih naj država pride do zajetnega denarja. Pri tem sindikalisti menijo, da bi se morala država osloniti na pomoč krajevnih uprav ter pomenitja davčnega sistema.

Nadalje naj »triletka« določi o mejevanje »bančne tajnosti«, ki je izvedel, da so spopadi zadnjih dni samo v Teheranu terjali 891 žrtev.

Tiskovne agencije večerj niso poročale o novih spopadih, kar daje slutiti, da je vladi trenutno uspelo zatreti nezadovoljstvo množic. Pač pa prihajajo iz Teherana vesti o nekaterih pomirjujočih ukrepih vlade Šarifa Emamija, ki skuša na vsak način opravičiti krvavi nastop vojašine in policije ter uvedbo obrednega stanja ter istočasno zagotavlja, da bo delala za pomiritev

in demokraciji. Sicer so to trditve zelo relativne, kajti dejansko ima od petka dalje vsa oblast v rokah vojske, ki je odgovorna za izvajanje obrednega stanja, ki bo v najboljšem primeru trajalo vsaj šest mesecev. Tako naj bi bila za ukrepe proti predstavnikom opozicije formalno odgovorna samo vojska, je izjavil ministrski predsednik Emami novinarji omenjene tiskovne agencije. Arretirani naj bi že preko 80 političnih nasprotnikov.

V Italiji in drugod po svetu se medtem množijo manifestacije proti šahovemu režimu. Najbolj aktivni so v tem pogledu iranski študenti, ki so večerj manifestirali v nekaterih zahodnonemških mestih. Tudi v italijanskih političnih krogih so vse glasnejše zahteve, ki terjajo od vlade, da do dogodkov v Iranu zavzame takojšnje in jasno stališče. Tako je tajnik zunanje-politične komisije v poslanski zbornici, krščansko demokratski poslanec Francanzani, predlagal takojšnje sklicanje tega telesa, ki naj od vlade zahteva da stori, tudi na mednarodni ravni, vse potrebne korake, da se v Iranu zaščiti osnovne človekove pravice.

Večerj je tragične dogodke v Iranu obsejalo tudi vodstvo sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL in to v posebnem dokumentu, v katerem izraža solidarnost z ljudskimi in demokracijskimi silami, ki se upirajo šahovi strahovladni. »Poboj na stotine neoboroženih ljudi in ukinitev zakonitih svobod«, je učenico v dokumentu, »spomeni vrhunske politične krize avtoritarne in protiljudske vladavine, ki lahko upeva s podporo mednarodnih družb, bogate oligarhije in zaradi političnega in vojaškega zavestništva z Združenimi državami.«

Tudi skupina komunističnih poslancev je od vlade zahtevala takojšnje ukrepe, v obrambo iranskih množic.

Dogajanjem v Iranu s precejšnjo zaskrbljenostjo sledijo v Izraelu. Tako poroča tiskovna agencija AN SA ter dodaja, da je telavivska vlada

Spomin na Bazovico živi

Proslava ob obletnici usmrtitve bazovskih junakov. Govori domačinka Marinka Čušar. Poročilo na 2. strani

TRETJI DAN ZATIŠJA V SPOPADU MED ŠAHOM IN MNOŽICAMI

Kljub obsednemu stanju si bo vlada prizadevala za pomiritev v Iranu

Glavno besedo bo vsekakor za šest mesecev imela vojska, ki bo odgovorna tudi za aretacije voditeljev opozicije

TEHERAN — Položaj v Iranu je kljub zatišju, ki vlada že tretji dan, zelo napet. Škope in večkrat nasprotno tuje sile, ki po različnih kanalih prihajajo iz te dežele, govore, da je pod strelji iz avtomatskega orožja samo na teheranskih ulicah padlo nekaj tisoč ljudi. Večerj je glasnik študentskega združenja FU SI, ki združuje iranske študente v Italiji, sporočil, da je v teheranskih bolnišnicah umrlo 875 ranjenecov. Iz istega vira iz tudi vest, da je obsedno stanje v veljavi v vsej državi in ne samo v enajstih središčih in pestolnici. Iz drugih virov se je izvedelo, da so spopadi zadnjih dni samo v Teheranu terjali 891 žrtev.

Tiskovne agencije večerj niso poročale o novih spopadih, kar daje slutiti, da je vladi trenutno uspelo zatreti nezadovoljstvo množic. Pač pa prihajajo iz Teherana vesti o nekaterih pomirjujočih ukrepih vlade Šarifa Emamija, ki skuša na vsak način opravičiti krvavi nastop vojašine in policije ter uvedbo obrednega stanja ter istočasno zagotavlja, da bo delala za pomiritev in demokraciji.

Sicer so to trditve zelo relativne, kajti dejansko ima od petka dalje vsa oblast v rokah vojske, ki je odgovorna za izvajanje obrednega stanja, ki bo v najboljšem primeru trajalo vsaj šest mesecev. Tako naj bi bila za ukrepe proti predstavnikom opozicije formalno odgovorna samo vojska, je izjavil ministrski predsednik Emami novinarji omenjene tiskovne agencije. Arretirani naj bi že preko 80 političnih nasprotnikov.

V Italiji in drugod po svetu se medtem množijo manifestacije proti šahovemu režimu. Najbolj aktivni so v tem pogledu iranski študenti, ki so večerj manifestirali v nekaterih zahodnonemških mestih. Tudi v italijanskih političnih krogih so vse glasnejše zahteve, ki terjajo od vlade, da do dogodkov v Iranu zavzame takojšnje in jasno stališče. Tako je tajnik zunanje-politične komisije v poslanski zbornici, krščansko demokratski poslanec Francanzani, predlagal takojšnje sklicanje tega telesa, ki naj od vlade zahteva da stori, tudi na mednarodni ravni, vse potrebne korake, da se v Iranu zaščiti osnovne človekove pravice.

Večerj je tragične dogodke v Iranu obsejalo tudi vodstvo sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL in to v posebnem dokumentu, v katerem izraža solidarnost z ljudskimi in demokracijskimi silami, ki se upirajo šahovi strahovladni. »Poboj na stotine neoboroženih ljudi in ukinitev zakonitih svobod«, je učenico v dokumentu, »spomeni vrhunske politične krize avtoritarne in protiljudske vladavine, ki lahko upeva s podporo mednarodnih družb, bogate oligarhije in zaradi političnega in vojaškega zavestništva z Združenimi državami.«

Tudi skupina komunističnih poslancev je od vlade zahtevala takojšnje ukrepe, v obrambo iranskih množic.

Dogajanjem v Iranu s precejšnjo zaskrbljenostjo sledijo v Izraelu. Tako poroča tiskovna agencija AN SA ter dodaja, da je telavivska vlada

da za zdaj še prepričana, da bo šahu uspelo obdržati položaj in da se torej ne bo nič spremenilo v odnosih med obema državama. Iz Irana namreč Izrael dobiva glavni surove nafte in je bila oskrba s tem primernim energijskim virom zajamčena tudi v času iransko-arabske vojne. (VI. K.)

V Beogradu konferenca o znanosti in tehnologiji

BEograd — V kongresnem centru »Sava« se je večerj dopoldne začela druga konferenca evropskih in severnoameriških ministrov za znanostno politiko in tehnologijo »Minespol II«. Na tem srečanju, ki ga je organizirala specializirana agencija ZN za izobraževanje, znanost in kulturo UNESCO, bodo vsi teden razpravljali o glavnih dejavnikih in razvojnih smereh znanstvene in tehnološke politike po prvi tovrstni konferenci, ki je bila pred osmimi leti v Parizu.

PO ŠESTIH DNEH POGAJANI

Še vedno hude razlike na vrhu v Camp Davidu

Carter prebil trikrat več časa v pogovorih z Beginom kot s Sadatom

NEW YORK — Potem ko je uradni glasnik Jody Powell izjavil, da so na pogajanjih med Carterjem, Beginom in Sadatom dosegli določen napredek o nekaterih vprašanjih, medtem ko se o drugih, osrednjih, stališča še vedno razhajajo, ni bilo nobenega uradnega sporočila, kako se srečanje nadaljuje. Zato se tako opozovalci kot novinarji opirajo na vsako podrobnost, na vsak odtenek tudi neuradnih vest, da bi razbrali, kaj se pravzaprav dogaja v Camp Davidu.

Na vsak način obstaja prepričanje, da ima Carter težave predvsem z izraelsko delegacijo. To naj bi potrjevalo dejstvo, da je v pogovorih s telavivskimi voditelji pre-

UPOR V NIKARAGUI SE ŠIRI

Diktator Somoza prisiljen oklicati izredno stanje v Masayi in Esteliju

Veliko število mrtvih - Po vesteh iz Gvatemale naj bi Somoza bil pripravljen odstopiti

MANAGUA — Zaradi krvavih spopadov med narodno gardo in gverilci, ki se bojujejo proti Somozovi diktaturi, je vlada v Nikaragui večerj oklicala izredno stanje v Masayi ter v Esteliju. V Masayi, približno 27 km južno od glavnega mesta, imajo gverilci še vedno v rokah mestno središče. Zelo skopka bi ga uporniki zasedli v nedeljo. Nov upor je izbruhnil v Diriambi, okrog 40 kilometrov južno od Manague. Kot poročajo, so se vladne čete že drugič poslužile težkih mitraljezov, oklopnih avtomobilov in solizica, da bi razpršile gverilce, ki so postavili številne barikade iz zažganih avtomobilov in vsega mogočega materiala. Točnega števila žrtev, ki je na vsak način zelo visoko, ni bilo mogoče ugotoviti. Rdeči križ je sporočil, da se reševalne ekipe zaradi silovitega obstrlejevanja sploh niso mogle prebiti na nekatera področja.

Po pričevanju nekaterih ovidovcih primanjkovati orožja in streliva, tako da se sedaj poslužujejo tudi zažganih bomb in celo zračnih pušk. Boji se nadaljujejo tudi v drugih mestih. V Chinandegu, okrog 140 km severno od Manague, so večerj razstrelili dve električni centrali, zaradi česar je bilo mesto vso noč v temi. Vojaške enote naj bi tudi bombardirale neko križišče nedaleč od Masaya, na panameriški cesti. Preden se je poslužila letalstva, je vojska napadla gverilce z mitraljezi in oklopnimi vozili.

Spopadi so izbruhnili v soboto večer, ko so gverilci istočasno napadli pet policijskih postaj v glavnem mestu. Ponoči je središče Ma-

nagua skoraj prazno, saj si nihče ne upa na ulice zaradi ostrostrlelcev. Da so sedanjost vstajajo sprožili sandinistični gverilci, naj bi potrjevalo dejstvo, da so med mrtvimi našli ljudi, ki so nosili črne rdeče robce, znak sandinistične fronte. Vladi, ki po radiu stalno poziva prebivalstvo, naj se ne podaja na so povičila iz Estelija, ki naj bi ga uporniki zasedli v nedeljo.

Nov upor je izbruhnil v Diriambi, okrog 40 kilometrov južno od Manague. Kot poročajo, so se vladne čete že drugič poslužile težkih mitraljezov, oklopnih avtomobilov in solizica, da bi razpršile gverilce, ki so postavili številne barikade iz zažganih avtomobilov in vsega mogočega materiala. Točnega števila žrtev, ki je na vsak način zelo visoko, ni bilo mogoče ugotoviti. Rdeči križ je sporočil, da se reševalne ekipe zaradi silovitega obstrlejevanja sploh niso mogle prebiti na nekatera področja.

Po pričevanju nekaterih ovidovcih primanjkovati orožja in streliva, tako da se sedaj poslužujejo tudi zažganih bomb in celo zračnih pušk. Boji se nadaljujejo tudi v drugih mestih. V Chinandegu, okrog 140 km severno od Manague, so večerj razstrelili dve električni centrali, zaradi česar je bilo mesto vso noč v temi. Vojaške enote naj bi tudi bombardirale neko križišče nedaleč od Masaya, na panameriški cesti. Preden se je poslužila letalstva, je vojska napadla gverilce z mitraljezi in oklopnimi vozili.

Spopadi so izbruhnili v soboto večer, ko so gverilci istočasno napadli pet policijskih postaj v glavnem mestu. Ponoči je središče Ma-

PET LET PINOCHETOVE STRAHOVLADE V ČILU

je na en ali drug način uspel pobeg iz pekla terorja, ki ga je vzpostavil Pinochet. V že tako hudo prizadeto deželo zaradi gospodarskega bojkota Allendejeve demokracijske vlade s strani ZDA in nekaterih drugih »demokracij«, se je naselila črna beda in lakota, inflacija je od kraja spodkopala že tako šibko kupno moč čilskih množic, brezposelnost, strahovito naraščala in na 30 odstotkov prebivalstva ne ve, kaj bo jutri.

Doga je se kar se dogaja v vseh fašističnih diktaturah, za katerimi sledijo demokrati in redlobenci v teh petih letih padlo pod strel rabljev vojaške hunte, na desettisoč so stajajo iz dneva v dan še večji reševci, ki se ječi po ječah, tisočim

Pinochet medtem razglašal, in še večerj je to izjavljal, da vladata v državi red in mir. Da, red in mir pod stražo bajonetov, mrtaški red in mir, ki ga pogojujeta nasilje in strah.

Toda kot vsaka diktatura, tako se tudi Pinochetov inkvizicijski režim začel razpadati. Ruši se sam nazivator zaradi vedno večjih nesoglasij v hnti med bolj ali manj radikalnimi elementi, ruši se zaradi vedno bolj odločnega nastopanja množic, ki ne morejo več prenašati nevarnega gospodarskega položaja in vse izogajajo v svojem boju in stankovnih gibanjih življenja, kot da bi se zaradi prenašali nasilje, ruši se zaradi mednarodne izolacije, v kateri je Pinochet ved-

no bolj osamljen kljub temu, da so mu multinacionalne bančne družbe samo v tem letu dale skoraj milijardo dolarjev posojil, ki pa niso šli za produktivne investicije, marveč v korist ozkega kroga domačih kapitalistov in političnega režima.

Z VČERAŠNJEGA ZASEDANJA DEŽELNEGA SVETA

ANTONIO COMELLI PREDSEDNIK DEŽELNE VLADE IZVOLJEN Z GLASOVI KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

Svetovalci strank ustavnega loka so oddali bele glasovnice, ostali pa so se vzdržali - Volitve odbora bodo na prihodnji seji 21. septembra

Dežela Furlanija-Juljska krajina ima od včeraj novega predsednika. Skupščina je namreč na včerajšnjem zasedanju izvolila, oziroma potrdila dosedanjega predsednika Antonia Comellija za predsednika deželne vlade. Na seji bi moral sicer izvoliti tudi novo vlado, vendar je ostalo to vprašanje še vedno brez rešitve, ker niso stranke ustavnega loka dosegle sporazuma. Zadnji skupni sestanki med delegacijami KD, KPI, SSK, PSI, PSDI, PRI in PLI se je v soboto ponoči zaključil, ne da bi stranke rešile to zapleteno vprašanje in se sporazumele, da bodo nadaljevalje pogajanja v prihodnjih dneh. Sporazumele so se tudi, da ne bodo nasprotovale izvolitvi deželnega kandidata Antonia Comellija za predsednika deželne vlade in se bodo zato pri glasovanju vzdržali. Do tega sklepa so prišli, kot poudarjajo v skupnem poročilu, da bi omogočile sporazum med vsemimi strankami ustavnega loka, ker obstajajo možnosti za širok dogovor, pa čeprav bo treba rešiti nekatere bistvene politične in programske točke.

Zaradi odsotnosti predsednika sveta Arnalda Pittonija, je včerajšnjemu zasedanju predsedoval podpredsednik Mario Colli. Prva točka dnevnega reda je obseljala pripomnila k rešitvi vprašanja deželne vlade. Tudi svetovalec Cavallo (DP) je bil kritičen do načina, s katerim se vodijo pogajanja, ki niso po treh mesecih od junjskih volitev obrodila zaželene rezultate. Zelo oster je bil tudi svetovalec De Agostini (Furliansko gibanje), ki je poudaril, da ni bila na pogajanja povabljena njezova stranka, pa čeprav je v Furlaniji dosegla 13 odst. glasov.

Druge glasovanje pa je dalo naslednji izid: prisotnih 59, vzdržanih 11, volilo 48, neveljavna nobena, belih 21, Comelli pa je prejel 26 glasov, Colli pa enega. Izid tretjega glasovanja pa je naslednji: prisotnih 59, vzdržanih 7, volilo 52, neveljavna nobena, belih 23, Comelli 26, Bertoli (PSDI) pa 2. Po uradni razglasitvi glasovanja se je novizvoljeni predsednik Comelli najprej zahvalil, da ga je skupščina izvolila na tako visoko in odgovorno mesto in poudaril, da sprejema predsedniško mesto deželne vlade s pridržkom, ki je povezan s sestavo novega odbora. Istočasno je skupščini predlagal, da bi odbor izvolili na prihodnji seji, ki bo v četrtek, 21. septembra. V svojem kratkem nagovoru je tudi poudaril, da obstajajo možnosti za doseg širokega dogovora za rešitev vseh tistih vprašanj, ki zadevajo prebivalstvo Furlanije-Juljske krajine.

Za Comellijev predlog so bile stranke, ki sodelujejo na pogajanjih, proti DP, PDUP, Furliansko gibanje in MSI-DN, vzdržala pa se je Lista per Trieste.

Na najpomembnejši politični dogodek teh dni, ki je kljub sočasnim poskusom reševanja krize pokrajinske uprave in sestave deželne vlade, prav gotovo prihod medparlamentarne komisije za izvajanje osimskih sporazumov v naše mesto. Komisija, ki ji predseduje demokristjan Sarti s podpredsednikoma Cuffarom (KPI) in Fortuno (PSD) sestavlja, kot je znano, po 15 poslancev in 15 senatorjev. Njeno predstavnostvo, ker ni verjetno, da se bo predsednikomvabilu k obisku v Trstu odzvala polna zasedba (zdi se, da bolega Sarta gotovo prisotna še poslanca Cuffaro in Tombesi), se bo danes in jutri posvetovala s krajevnimi političnimi, sindikalnimi in gospodarskimi zastopniki, da poizve za njihovo mnenje o številnih problemih, ki jih je treba urediti pri izvajanju italijansko-jugoslovanskih sporazumov iz Osimo. Ta menjava ji bodo služila, da zavzame na seji 15. t.m. v Rimu svoja stališča, ki jih bo posredovala vladi, kot njen posvetovalni organ.

Vprašanja, o katerih bodo potekali razgovori, zadevajo izvajalne ukrepe, ki jih je vlada pooblaščenca izdati pri sklepu parlamenta za uresničevanje osimskih sporazumov. Gre, kot smo že poročali, za ukrepe, ki so v zvezi z ureditvijo

Kar zadeva dohodke osebe (gre za okrog 500 ljudi) je minister za delo zagotovil pretežno izid, da bodo še pred koncem septembra izdali odlok o priznanju dopolnilne blaginje za čas med 21. 12. lani in 19. decembrom letos, kar bo omogočilo izplačilo dolgovanih prejemkov osebju. Sindikalni predstavniki so poudarili zaskrbljenost delavstva, ker ni določen točen datum za začetek prenositve podjetja in so zahtevali od prefekta, naj stori vse možne punde, da se olajša stiska osebe, ki mu niso izplačali prejemkov iz dopolnilne blaginje za julij in avgust. O uspehu včerajšnje posveta bodo sindikati vsakekor poročali prizadetim delavcem na skupščini, ki bo v podjetju danes ob 8.30.

Jutri ob 20. uri bo priredila sekcia KPI Pratalongo javno zborovanje na temo: «Opozicija komunistov do manjšinske občinske odbora ter nabe, da bi mestu zagotovili vpravo demokratske enotnosti. Zborovanje bo na sedežu sekcije, na vogalu med Ul. del Prato in Pendice Scoglietto.

Antonio Comelli

izvolitev predsednika odbora. Za njegovo izvolitev so bila potrebna tri glasovanja: na prvih dveh je bila namreč potrebna absolutna večina (31 glasov), ker pa je predsednik Comelli razpolagal le s 26 glasovi (KD), je bilo potrebno še tretje glasovanje, ko je za izvolitev zadostovala le relativna večina.

Prvo glasovanje je dalo naslednji izid: prisotnih 59, volilo 51, vzdržalo 8, neveljavna nobena, belih glasov 25, Comelli na je prejel 26 glasov. Pred drugim glasovanjem so predstavniki vseh tistih strank, ki ne sodelujejo na pogajanjih za sestavo deželne vlade, obrazložili vzroke, zaradi katerih ni se pri glasovanju vzdržali. Tako je svetovalec Barazzutti (PDUP) ostro obsodil načrt, s katerim se vodijo pogajanja med strankami. «Lista per Trieste» pa se je po besedah svetovalca Cecovinija vzdržala, ker ni bila povabljena na posvetovalno, čeprav predstavlja v Trstu dober del prebivalstva; pripomnil je tudi, da bi njegova stranka lahko

Upanje na razjasnitev za osebe podjetja SIRT Ministrstvo naj bi se pred koncem meseca podaljšalo dopolnilno blaginjo, kar bo omogočilo izplačilo zaostalih prejemkov

Vprašanje bivše steklarne Vetrobel, ki jo je prevzela družba SIRT, da preusmeri proizvodnjo na železarski sektor in ohrani zaposlitveno raven, in ki se je v zadnjih mesecih že zaostrojilo, saj delavstvo, ki je skoraj tri leta v dopolnilni blaginji, je prelože zadnje plače konec junija, je sicer še vedno odprto, kažejo se pa nekatera znamenja razjasnitve.

Včeraj je bilo, kot smo napovedali, na prefekturi srečanje med predstavniki družbe SIRT, generalnim ravnateljem deželne finančne družbe «Friulia», sindikalno delegacijo, ki so jo sestavljali zastopniki pokrajinskih vodstev CGIL, CISL, UIL in tovarniškega sveta, predstavnikom deželne odbornika za industrijo, zastopnikom tržaškega župana (ki je sestanku prisostvoval le za borih 10 minut, kar daje svojevrstno spričovalo zanimanju novečnega občinskega odbora liste «per Trieste» za stvarne probleme krajevnega gospodarstva in delavstva) ter načelnikom deželne urada za delo in pokrajinskega nadzornikstva za delo.

Na koncu peturnega posveta, ki mu je predsedoval prefekt Marroso, so izdali sporočilo za tisk, v katerem so opredeljena stališča in obveze vseh prisotnih. Predstavniki lastnikov so potrdili namen izvesti čimprej proizvodno preusmeritev, za katero je ministrstvo za industrijo že odobrilo nov načrt naložb. Pred koncem meseca bodo finančnim u-

Demokratske stranke upajo v pozitiven konec pogajanj

Po včerajšnji seji, na kateri je skupščina izvolila predsednika deželne vlade, je deželni tajnik KPI posl. Antonio Cuffaro izjavil, da nam izid glasovanja jasno kaže, da ni bil še dosežen sporazum med strankami ustavnega loka, ki se pogajajo za sestavo odbora; pač pa obstajajo še možnosti za doseg sporazuma, če se bo KD odpovaljvala predlogu o tribarvnem odboru, pa čeprav bi imel ta odbor drugačno večino. Predvsem pa obstajajo možnosti za doseg sporazuma, če bo KD sprejela program, nov način vladanja in druge zahteve, ki jih je predlagala KPI, kar je predpogoj za drugo deželno politiko. KD pa je v tem času vodila drugačno politiko, zaradi česar je predsednik Comelli prejel izključno glasove svoje stranke, medtem ko so se svetovalci ostalih strank vzdržali. V prihodnjih dneh bodo videli, je nadaljeval posl. Cuffaro, če se hoče KD potrditi, da bi dala tako odgovor na tistih spremembah, ki jih mi zahtevamo; toda ne samo o značilnostih sporazuma, ampak in predvsem o načelnih deželnih vprašanjih. KD mora zamisliti, da se bodo pospešila obnovitvena dela v Furlaniji, da bodo zagotovljeni pogoji za omejitve gospodarske kri-

(Nadaljevanje na zadnji strani)

DANES IN JUTRI NA SEDEŽU TRŽAŠKE PREFEKTURE

Srečanja medparlamentarne komisije za Osimo s krajevnimi predstavniki

Protidemokratsko zadržanje liste «per Trieste» in njen neodgovoren poziv (skupaj z radikali in fašisti) na manifestacijo, ki bi bila lahko povod za izgrede

Problemi, ki jih je treba urediti pri izvajanju italijansko-jugoslovanskih sporazumov v naše mesto. Komisija, ki ji predseduje demokristjan Sarti s podpredsednikoma Cuffarom (KPI) in Fortuno (PSD) sestavlja, kot je znano, po 15 poslancev in 15 senatorjev. Njeno predstavnostvo, ker ni verjetno, da se bo predsednikomvabilu k obisku v Trstu odzvala polna zasedba (zdi se, da bolega Sarta gotovo prisotna še poslanca Cuffaro in Tombesi), se bo danes in jutri posvetovala s krajevnimi političnimi, sindikalnimi in gospodarskimi zastopniki, da poizve za njihovo mnenje o številnih problemih, ki jih je treba urediti pri izvajanju italijansko-jugoslovanskih sporazumov iz Osimo. Ta menjava ji bodo služila, da zavzame na seji 15. t.m. v Rimu svoja stališča, ki jih bo posredovala vladi, kot njen posvetovalni organ.

Vprašanja, o katerih bodo potekali razgovori, zadevajo izvajalne ukrepe, ki jih je vlada pooblaščenca izdati pri sklepu parlamenta za uresničevanje osimskih sporazumov. Gre, kot smo že poročali, za ukrepe, ki so v zvezi z ureditvijo

Kar zadeva dohodke osebe (gre za okrog 500 ljudi) je minister za delo zagotovil pretežno izid, da bodo še pred koncem septembra izdali odlok o priznanju dopolnilne blaginje za čas med 21. 12. lani in 19. decembrom letos, kar bo omogočilo izplačilo dolgovanih prejemkov osebju. Sindikalni predstavniki so poudarili zaskrbljenost delavstva, ker ni določen točen datum za začetek prenositve podjetja in so zahtevali od prefekta, naj stori vse možne punde, da se olajša stiska osebe, ki mu niso izplačali prejemkov iz dopolnilne blaginje za julij in avgust. O uspehu včerajšnje posveta bodo sindikati vsakekor poročali prizadetim delavcem na skupščini, ki bo v podjetju danes ob 8.30.

Jutri ob 20. uri bo priredila sekcia KPI Pratalongo javno zborovanje na temo: «Opozicija komunistov do manjšinske občinske odbora ter nabe, da bi mestu zagotovili vpravo demokratske enotnosti. Zborovanje bo na sedežu sekcije, na vogalu med Ul. del Prato in Pendice Scoglietto.

Na koncu peturnega posveta, ki mu je predsedoval prefekt Marroso, so izdali sporočilo za tisk, v katerem so opredeljena stališča in obveze vseh prisotnih. Predstavniki lastnikov so potrdili namen izvesti čimprej proizvodno preusmeritev, za katero je ministrstvo za industrijo že odobrilo nov načrt naložb. Pred koncem meseca bodo finančnim u-

V NEDELJO PRED-SPOMENIKOM NA BAZOVSKI GMAJNI

Naše ljudstvo še enkrat izpričalo vrednotam, za katere so padle bazoviške žrtve

S polaganjem vencev, nastopom domačega pevskega zbora ter govora A. Mermolje in podpredsednika pokrajine E. Martoneja počastili spomin Bidovca, Marušiča, Valenciča in Miloša

«To srečanje naj bo predvsem dokaz, da Slovenci, kljub vsem grožnjam, tu živimo in bomo živeli. Z naprednimi silami večinskega naroda se bomo ob spominu na našo težko zgodovino borili za lepšo prihodnost v demokratski državi» - s temi besedami je mlada domačinka Marinka Cufar odprla v nedeljo popoldne spominsko svečanost na bazovski gmajni, pred po-

Ace Mermolja

škovanim in oskrnjenim spomenikom štiri mladenčevski junakom Bidovcu, Marušiču, Valenciču in Milošu, ki jih je posebno fašistično sodišče pred 48 leti obsodilo na smrt. Pred spomenikom se je tudi tokrat zbrala precejšnja množica slovenskih in italijanskih demokratov in antifašistov v potrditev, da je spomin na nekdanje žrtve še vedno trdno v zavesti našega ljudstva, ki s svojo prisotnostjo obenem potrjuje, da živo spremlja tudi današnje družbenopolitično dogajanje, vsak dan bolj mračno in zaskrbljujoče. Nedeljska svečanost na bazovski gmajni je torej v celoti izpričala navezanost naših ljudi na vrednote, za katere so darovali svoja življenja bazoviški junaki in za njimi tisoči partizanskih borcev, in istočasno željo in zahtevo, da te vrednote še naprej oplajajo vse naše nadaljnje delo. V tem duhu je s spominske svečanosti izšel tudi jasen poziv k okrepitevi budnosti pred rovanjem fašističnih in njim podobnih temnih sil ter predvsem k okrepitevi enotnosti demokratskih sil.

Po uvodnih besedah Marinke Cufarjeve je pevski zbor bazovskega prosvetnega društva «Lipa» pod vodstvom Evgena Prinčiča zapel za slovensko, glasniko Rodolfa slovenskega gledališča Borovo «Besedo», Predsedniki raznih krajevnih in drugih organizacij so nato položili vence pred oskrnjeni spomenik. Vence so poklonili Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Odbor za splošno bazoviških žrtve, uprava

tržaške pokrajine, borčevska organizacija VZPI - ANPI, tržaška federacija KPI in vaščani iz Bazovice.

Spomin bazoviških žrtve je zbrana množica počastila z enominutno zbranzostjo, nakar sta prevzela besedo govornika Ace Mermolja in podpredsednik pokrajine Ezio Martone, na koncu pa je bazovski pevski zbor zapel «Zrtvam».

Ace Mermolja je najprej spregovoril o zgodovinskem pomenu žrtve bazoviških junakov ter poudaril, da je bilo njihovo mučeništvo jasen znak, da bo slovenski narod lahko živel samo, če bo znal voditi odločno borbo za svojo osamosvojitve. Govornik je nato poudaril, da je slovenski narod to jasno izpričal v narodnosvobodnih borbi, «ker sta italijanska republika in ustava sad osvobodilnega boja» je med drugim dejal Mermolja, «mora biti povsem jasno, da so k temu pripomogli tudi slovenski antifašisti in partizanski borci». Tudi k dejstvu, da je bil izvoljen za predsednika republike antifašistični borcec Pertini, so prispevali naši fantje in dekleta, je poudaril govornik ter nato dejal, da je na tej podlagi jasno, da mora slovenska narodnostna skupnost v Italiji dobiti vse pravice in jamstva za nemoten razvoj. «Prizadevanja za narodne pravice, pomenijo hkrati prizadevanje za bolj demokratske družbene odnose. V Trstu in v naši deželi jasno vidimo, kako žive so še sile, ki si prizadevajo, da bi družbo okostenela, da bi se ne spremenila le- stvici privilegijev. Osimski sporazum pomeni novo stopnjo razvoja odnosov med Italijo in Jugoslavijo, pomeni dokaz, kako se lahko rešijo še tako občutljiva vprašanja na mirnem način. Sporazum ponuja Trstu in deželi možnost svežih gospodarskih iniciativ. Proti sporazumu so nastopile sile, ki živijo od starih mitov in ki sanjajo nepremično družbo. Kako živa in hkrati kako mrtva je slika Trsta, kjer je bila gospoda zares gospoda: kruta in bogata; in ko so bili revni zares revni, ko so bili revni trdni pristaniški delavci, ko so slovenski kmetje pletli na Krasu kamnite njeve, ko so slovenske mekarice prinašale bogatim tržaškim družinam sveže mleko. Takšno podobo Trsta si nekateri želijo ohraniti, proti takšni podobi se mi borimo».

Govornik je nato obsodil izražanje vladnih organov v zvezi z izražanjem osnutka odloka za izvajanje čl. 8 osimskih sporazumov. «Proti osnutku smo se odločno uprli» je dejal Mermolja, «ker ne moremo več razumeti in sprejeti poti, ki vodi dva koraka naprej in korak nazaj. S slovenskimi interesi ni mogoče več barantati, pogajanja morajo biti čista, ponudbe v skladu z našimi potrebami. Vsako zavlačevanje pomeni v današnjem trenutku poglabljanje krize».

Tudi podpredsednik tržaške pokrajine Ezio Martone je dejal, da se s 30-letnim bazoviških žrtve v težkih in zaskrbljujočih trenutkih, ko fašistične sile ponovno dvigujejo glavo. Nedopustna je namreč prisotnost morilca partizanov Almiranteja v tržaškem občinskem svetu in nedopustno je, da pripomožek k izvolitvi župana mesta, ki je bilo odklikovano z zlato kolajno odporničevalno taboščice zapadne Evrope, tudi fašistični glasovi. To je žalitev, na katero mora demokratski Trst odgovoriti, tako kot je odgovorila država na hude in krvave dogodke, kot so bili ubitje v umor Alda Morsa in številni drugi primeri ustvarjanja napetosti.

V Trstu pa smo bili v preteklih mesecih premalo budni, meni Martone, saj se nismo zavedli, da je v tem času nastajalo gibanje, ki je izbralo dolocene še zmerom živje revanšistične težnje in skuša zavreči proces, ki se je pričel s sporazumom med Italijo in Jugoslavijo. Govorili smo o najbolj odprti meji v Evropi, je poudaril Martone, istočasno pa smo pozabili, da

nišli in demokristjani s skupnimi močmi sodelovali v istem odboru. KD namreč odločno vztraja pri stališču, da ne bo sodelovala v odboru s komunisti in danes, kot kaže, komunisti, ki pa čeprav ne radi, jemljejo na znanje. Možnosti sta torej, v glavnih obdobjih, dve: pokrajinski odbor s komunisti ali pokrajinski odbor z demokristjani. V enem ali v drugem primeru naj bi v odboru sodelovali tudi predstavniki ostalih strank, to je PSI, PRI, PSDI, PLI in SSK, ali vsaj nekateri izmed njih. Predpogoj za smotno dejavnost tega odbora pa je prav v predhodnem sporazumu med vsemi demokratskimi strankami, pa čeprav le na programski osnovi.

Izglede za razširitev platforme levitarskega odbora na pokrajinski so torej precejšnji. O teh možnostih so že včeraj razpravljali na sestanku med predstavniki vseh strank ustavnega loka, ki so ga prekinili zaradi obveznosti pokrajinskega odbora KD. Vendar se bodo predstavniki vseh sedmih strank danes ponovno srečali, kajti, kot smo lahko izvedeli, vsi so soglašali in da je mogoče več za vlačevati in da je treba še ta teden izvoliti novega predsednika in novi pokrajinski odbor ter tako omogočiti redno dejavnost pokrajinske uprave.

Uprava tržaške pokrajine, borčevska organizacija VZPI - ANPI, tržaška federacija KPI in vaščani iz Bazovice.

Spomin bazoviških žrtve je zbrana množica počastila z enominutno zbranzostjo, nakar sta prevzela besedo govornika Ace Mermolja in podpredsednik pokrajine Ezio Martone, na koncu pa je bazovski pevski zbor zapel «Zrtvam».

Ace Mermolja je najprej spregovoril o zgodovinskem pomenu žrtve bazoviških junakov ter poudaril, da je bilo njihovo mučeništvo jasen znak, da bo slovenski narod lahko živel samo, če bo znal voditi odločno borbo za svojo osamosvojitve. Govornik je nato poudaril, da je slovenski narod to jasno izpričal v narodnosvobodnih borbi, «ker sta italijanska republika in ustava sad osvobodilnega boja» je med drugim dejal Mermolja, «mora biti povsem jasno, da so k temu pripomogli tudi slovenski antifašisti in partizanski borci». Tudi k dejstvu, da je bil izvoljen za predsednika republike antifašistični borcec Pertini, so prispevali naši fantje in dekleta, je poudaril govornik ter nato dejal, da je na tej podlagi jasno, da mora slovenska narodnostna skupnost v Italiji dobiti vse pravice in jamstva za nemoten razvoj. «Prizadevanja za narodne pravice, pomenijo hkrati prizadevanje za bolj demokratske družbene odnose. V Trstu in v naši deželi jasno vidimo, kako žive so še sile, ki si prizadevajo, da bi družbo okostenela, da bi se ne spremenila le- stvici privilegijev. Osimski sporazum pomeni novo stopnjo razvoja odnosov med Italijo in Jugoslavijo, pomeni dokaz, kako se lahko rešijo še tako občutljiva vprašanja na mirnem način. Sporazum ponuja Trstu in deželi možnost svežih gospodarskih iniciativ. Proti sporazumu so nastopile sile, ki živijo od starih mitov in ki sanjajo nepremično družbo. Kako živa in hkrati kako mrtva je slika Trsta, kjer je bila gospoda zares gospoda: kruta in bogata; in ko so bili revni zares revni, ko so bili revni trdni pristaniški delavci, ko so slovenski kmetje pletli na Krasu kamnite njeve, ko so slovenske mekarice prinašale bogatim tržaškim družinam sveže mleko. Takšno podobo Trsta si nekateri želijo ohraniti, proti takšni podobi se mi borimo».

Govornik je nato obsodil izražanje vladnih organov v zvezi z izražanjem osnutka odloka za izvajanje čl. 8 osimskih sporazumov. «Proti osnutku smo se odločno uprli» je dejal Mermolja, «ker ne moremo več razumeti in sprejeti poti, ki vodi dva koraka naprej in korak nazaj. S slovenskimi interesi ni mogoče več barantati, pogajanja morajo biti čista, ponudbe v skladu z našimi potrebami. Vsako zavlačevanje pomeni v današnjem trenutku poglabljanje krize».

Tudi podpredsednik tržaške pokrajine Ezio Martone je dejal, da se s 30-letnim bazoviških žrtve v težkih in zaskrbljujočih trenutkih, ko fašistične sile ponovno dvigujejo glavo. Nedopustna je namreč prisotnost morilca partizanov Almiranteja v tržaškem občinskem svetu in nedopustno je, da pripomožek k izvolitvi župana mesta, ki je bilo odklikovano z zlato kolajno odporničevalno taboščice zapadne Evrope, tudi fašistični glasovi. To je žalitev, na katero mora demokratski Trst odgovoriti, tako kot je odgovorila država na hude in krvave dogodke, kot so bili ubitje v umor Alda Morsa in številni drugi primeri ustvarjanja napetosti.

V Trstu pa smo bili v preteklih mesecih premalo budni, meni Martone, saj se nismo zavedli, da je v tem času nastajalo gibanje, ki je izbralo dolocene še zmerom živje revanšistične težnje in skuša zavreči proces, ki se je pričel s sporazumom med Italijo in Jugoslavijo. Govorili smo o najbolj odprti meji v Evropi, je poudaril Martone, istočasno pa smo pozabili, da

nišli in demokristjani s skupnimi močmi sodelovali v istem odboru. KD namreč odločno vztraja pri stališču, da ne bo sodelovala v odboru s komunisti in danes, kot kaže, komunisti, ki pa čeprav ne radi, jemljejo na znanje. Možnosti sta torej, v glavnih obdobjih, dve: pokrajinski odbor s komunisti ali pokrajinski odbor z demokristjani. V enem ali v drugem primeru naj bi v odboru sodelovali tudi predstavniki ostalih strank, to je PSI, PRI, PSDI, PLI in SSK, ali vsaj nekateri izmed njih. Predpogoj za smotno dejavnost tega odbora pa je prav v predhodnem sporazumu med vsemi demokratskimi strankami, pa čeprav le na programski osnovi.

Izglede za razširitev platforme levitarskega odbora na pokrajinski so torej precejšnji. O teh možnostih so že včeraj razpravljali na sestanku med predstavniki vseh strank ustavnega loka, ki so ga prekinili zaradi obveznosti pokrajinskega odbora KD. Vendar se bodo predstavniki vseh sedmih strank danes ponovno srečali, kajti, kot smo lahko izvedeli, vsi so soglašali in da je mogoče več za vlačevati in da je treba še ta teden izvoliti novega predsednika in novi pokrajinski odbor ter tako omogočiti redno dejavnost pokrajinske uprave.

Uprava tržaške pokrajine, borčevska organizacija VZPI - ANPI, tržaška federacija KPI in vaščani iz Bazovice.

Spomin bazoviških žrtve je zbrana množica počastila z enominutno zbranzostjo, nakar sta prevzela besedo govornika Ace Mermolja in podpredsednik pokrajine Ezio Martone, na koncu pa je bazovski pevski zbor zapel «Zrtvam».

Ace Mermolja je najprej spregovoril o zgodovinskem pomenu žrtve bazoviških junakov ter poudaril, da je bilo njihovo mučeništvo jasen znak, da bo slovenski narod lahko živel samo, če bo znal voditi odločno borbo za svojo osamosvojitve. Govornik je nato poudaril, da je slovenski narod to jasno izpričal v narodnosvobodnih borbi, «ker sta italijanska republika in ustava sad osvobodilnega boja» je med drugim dejal Mermolja, «mora biti povsem jasno, da so k temu pripomogli tudi slovenski antifašisti in partizanski borci». Tudi k dejstvu, da je bil izvoljen za predsednika republike antifašistični borcec Pertini, so prispevali naši fantje in dekleta, je poudaril govornik ter nato dejal, da je na tej podlagi jasno, da mora slovenska narodnostna skupnost v Italiji dobiti vse pravice in jamstva za nemoten razvoj. «Prizadevanja za narodne pravice, pomenijo hkrati prizadevanje za bolj demokratske družbene odnose. V Trstu in v naši deželi jasno vidimo, kako žive so še sile, ki si prizadevajo, da bi družbo okostenela, da bi se ne spremenila le- stvici privilegijev. Osimski sporazum pomeni novo stopnjo razvoja odnosov med Italijo in Jugoslavijo, pomeni dokaz, kako se lahko rešijo še tako občutljiva vprašanja na mirnem način. Sporazum ponuja Trstu in deželi možnost svežih gospodarskih iniciativ. Proti sporazumu so nastopile sile, ki živijo od starih mitov in ki sanjajo nepremično družbo. Kako živa in hkrati kako mrtva je slika Trsta, kjer je bila gospoda zares gospoda: kruta in bogata; in ko so bili revni zares revni, ko so bili revni trdni pristaniški delavci, ko so slovenski kmetje pletli na Krasu kamnite njeve, ko so slovenske mekarice prinašale bogatim tržaškim družinam sveže mleko. Takšno podobo Trsta si nekateri želijo ohraniti, proti takšni podobi se mi borimo».

Govornik je nato obsodil izražanje vladnih organov v zvezi z izražanjem osnutka odloka za izvajanje čl. 8 osimskih sporazumov. «Proti osnutku smo se odločno uprli» je dejal Mermolja, «ker ne moremo več razumeti in sprejeti poti, ki vodi dva koraka naprej in korak nazaj. S slovenskimi interesi ni mogoče več barantati, pogajanja morajo biti čista, ponudbe v skladu z našimi potrebami. Vsako zavlačevanje pomeni v današnjem trenutku poglabljanje krize».

Tudi podpredsednik tržaške pokrajine Ezio Martone je dejal, da se s 30-letnim bazoviških žrtve v težkih in zaskrbljujočih trenutkih, ko fašistične sile ponovno dvigujejo glavo. Nedopustna je namreč prisotnost morilca partizanov Almiranteja v tržaškem občinskem svetu in nedopustno je, da pripomožek k izvolitvi župana mesta, ki je bilo odklikovano z zlato kolajno odporničevalno taboščice zapadne Evrope, tudi fašistični glasovi. To je žalitev, na katero mora demokratski Trst odgovoriti, tako kot je odgovorila država na hude in krvave dogodke, kot so bili ubitje v umor Alda Morsa in številni drugi primeri ustvarjanja napetosti.

V Trstu pa smo bili v preteklih mesecih premalo budni, meni Martone, saj se nismo zavedli, da je v tem času nastajalo gibanje, ki je izbralo dolocene še zmerom živje revanšistične težnje in skuša zavreči proces, ki se je pričel s sporazumom med Italijo in Jugoslavijo. Govorili smo o najbolj odprti meji v Evropi, je poudaril Martone, istočasno pa smo pozabili, da

nišli in demokristjani s skupnimi močmi sodelovali v istem odboru. KD namreč odločno vztraja pri stališču, da ne bo sodelovala v odboru s komunisti in danes, kot kaže, komunisti, ki pa čeprav ne radi, jemljejo na znanje. Možnosti sta torej, v glavnih obdobjih, dve: pokrajinski odbor s komunisti ali pokrajinski odbor z demokristjani. V enem ali v drugem primeru naj bi v odboru sodelovali tudi predstavniki ostalih strank, to je PSI, PRI, PSDI, PLI in SSK, ali vsaj nekateri izmed njih. Predpogoj za smotno dejavnost tega odbora pa je prav v predhodnem sporazumu med vsemi demokratskimi strankami, pa čeprav le na programski osnovi.

Izglede za razširitev platforme levitarskega odbora na pokrajinski so torej precejšnji. O teh možnostih so že včeraj razpravljali na sestanku med predstavniki vseh strank ustavnega loka, ki so ga prekinili zaradi obveznosti pokrajinskega odbora KD. Vendar se bodo predstavniki vseh sedmih strank danes ponovno srečali, kajti, kot smo lahko izvedeli, vsi so soglašali in da je mogoče več za vlačevati in da je treba še ta teden izvoliti novega predsednika in novi pokrajinski odbor ter tako omogočiti redno dejavnost pokrajinske uprave.

Uprava tržaške pokrajine, borčevska organizacija VZPI - ANPI, tržaška federacija KPI in vaščani iz Bazovice.

Spomin bazoviških žrtve je zbrana množica počastila z enominutno zbranzostjo, nakar sta prevzela besedo govornika Ace Mermolja in podpredsednik pokrajine Ezio Martone, na koncu pa je bazovski pevski zbor zapel «Zrtvam».

Ace Mermolja je najprej spregovoril o zgodovinskem pomenu žrtve bazoviških junakov ter poudaril, da je bilo njihovo mučeništvo jasen znak, da bo slovenski narod lahko živel samo, če bo znal voditi odločno borbo za svojo osamosvojitve. Govornik je nato poudaril, da je slovenski narod to jasno izpričal v narodnosvobodnih borbi, «ker sta italijanska republika in ustava sad osvobodilnega boja» je med drugim dejal Mermolja, «mora biti povsem jasno, da so k temu pripomogli tudi slovenski antifašisti in partizanski borci». Tudi k dejstvu, da je bil izvoljen za predsednika republike antifašistični borcec Pertini, so prispevali naši fantje in dekleta, je poudaril govornik ter nato dejal, da je na tej podlagi jasno, da mora slovenska narodnostna skupnost v Italiji dobiti vse pravice in jamstva za nemoten razvoj. «Prizadevanja za narodne pravice, pomenijo hkrati prizadevanje za bolj demokratske družbene odnose. V Trstu in v naši deželi jasno vidimo, kako žive so še sile, ki si prizadevajo, da bi družbo okostenela, da bi se ne spremenila le- stvici privilegijev. Osimski sporazum pomeni novo stopnjo razvoja odnosov med Italijo in Jugoslavijo, pomeni dokaz, kako se lahko rešijo še tako občutljiva vprašanja na mirnem način. Sporazum ponuja Trstu in deželi možnost svežih gospodarskih iniciativ. Proti sporazumu so nastopile sile, ki živijo od starih mitov in ki sanjajo nepremično družbo. Kako živa in hkrati kako mrtva je slika Trsta, kjer je bila gospoda zares gospoda: kruta in bogata; in ko so bili revni zares revni, ko so bili revni trdni pristaniški delavci, ko so slovenski kmetje pletli na Krasu kamnite njeve, ko so slovenske mekarice prinašale bogatim tržaškim družinam sveže mleko. Takšno podobo Trsta si nekateri želijo ohraniti, proti takšni podobi se mi borimo».

Govornik je nato obsodil izražanje vladnih organov v zvezi z izražanjem osnutka odloka za izvajanje čl. 8 osimskih sporazumov. «Proti osnutku smo se odločno uprli» je dejal Mermolja, «ker ne moremo več razumeti in sprejeti poti, ki vodi dva koraka naprej in korak nazaj. S slovenskimi interesi ni mogoče več barantati, pogajanja morajo biti čista, ponudbe v skladu z našimi potrebami. Vsako zavlačevanje pomeni v današnjem trenutku poglabljan

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

NA DIRKI ZA VN ITALIJE

AVTOMOBILIZEM

Peterson v Monzi izgubil življenje

Do tragične nesreče je prišlo takoj po startu - Deset avtov zapletenih v trčenje - Tudi Brambilla je težko poškodovan - Lauda je zmagal po ponovljenem startu - Andretti že svetovni prvak

Silovita avtomobilska proga v Monzi je terjala novo žrtve. Švedski as Ronnie Peterson je včeraj pri prihodu v milansko bolnišnico Niguarda podlegel hudim poškodbam na obeh nogah in plinim, ki mu je vdhnil takoj po nesreči, ko je njegov bolid znanke «lotus» zgorjal.

Takoj po startu 49. dirke za VN Italije je prišlo pred prvimi ovinkom do strahovite nesreče, v katero je bilo vpletenih kar deset pilotov. Avtomobil na skrajni desni progi (Peterson?) je nenadoma zavil na levo stran, da bi se tako izognil drugi ograji, kjer se proga zoži. Hinta, ki je bil za njim, pa je zaneslo naravnost v Petersonov avtomobil na sredni progi. Bolid švedskega pilota je pri trčenju zgorjel, vrtanj pa je zadel še italijanski dirkač Vittorio Brambilla, ki je ravno tako ranjen (hudo, sicer pa verjetno ne smrtno).

Nastala je, seveda, velika gneča. Dirka je bila takoj prekinjena, mnogi pilotov pa je ob pomoči redarjev skočila na pomoč Petersonu. Varnostna organizacija je bila sicer res brezhibna, toda vse je bilo zaman. Takoj po prihodu v milansko bolnišnico so švedskega pilota

da. Medtem pa je mednarodna žirija nepričakovano dosodila tako Villeneuveu, kot Andrettiju enominutno kazen zaradi nepravilnega starta (pilota sta namreč startala pre zgodaj). Čeprav je Andretti zopet kot prvi končal dirko je zmagal pripadla Laudi (brabham alfa - romeo) pred Watsonom (brabham) in Reutmannom (ferrari). Sam Lauda pa se ni predstavil na nagrađenem podiju, kar je jasen odraz pristopa, ki so ga imeli piloti po Petersonovi nesreči. Lauda je nato izjavil, (z njim pa se je strinjala večina pilotov), da je glavni krivec za nesrečo startni sodnik, ki ni počakal, da bi se po poizkusnem krogu vsi avtomobili ustavili. Zadnji piloti so tako prehiteli one iz prvih vrst, kar je povzročilo veliko gnečo pred prvimi ovinkom. Italijanski dirkač Arturo Merzario pa je z dobrisno mero avtokritike izjavil, da so za nesrečo krivi piloti sami, predvsem pa mladi, ki so vse preveč nepripravljene in neizkušene za tako zahtevne dirke.

Naj omenimo še, da je po nedeljski dirki Američan Mario Andretti tudi matematično osvojil naslov svetovnega prvaka.

Vrstni red VN Italije:

1. Lauda (brabham) 1.07'04"54
2. Watson (brabham) 1'14"
3. Reutmann (ferrari) 19'01"
4. Lafitte (ligier) 37'47"
5. Tambay (mclaren) 40'89"
6. Andretti (lotus) 46'3"
7. Villeneuve (ferrari) 48'48"
8. Fittipaldi (copersucar) 55'24"

Letstica za svetovno prvenstvo: Andretti 64 točk, Peterson 51, Lauda 44, Reutmann 35, Depailler 32, Watson 25, Lafitte 19, Fittipaldi 15.

po tekmi jedli fižol, proseška godba pa si je privoščila kalamare. Lansko leto so mladi slavili visoko zmago, letos pa se jim to ni posrečilo, ker so se stari za to tekmo zelo dobro pripravili in po mnenju spikerja B. Kate bi moral sodnik Faginčić dosoditi še dve najsmetrotvki v korist poročenih. H. V.

Med tradicionalno nogometno tekmo mladi - stari na Proseku se je mariškatere igralce posluževal tudi »izke igre«

ATLETIKA

Spet poraz Rona

KOBLENZ — Kenijec Rono, ki je od pomladi doslej dosegel 31 zaporednih zmag in je zato postal v atletskih krogih prav mit, je ta teden že dvakrat okusil grenkobo poraza. V torek ga je premagal na neobičajni razdalji 3000 m Švicar Ryffel, tokrat pa mu je zadal še drugi poraz Poljak Bronislav Malinowski. Tokrat je bil na sporedu tek na 3000 m z zaprekami, ki je Malinowski slavil zmago na EP v Pragi. Rono je na tej razdalji svetovni rekorder s časom 8'05".

Očitno je, da je Rono utrujen, saj tekmuje na vrhunskih mitingih že od aprila, ko je postavil svetovni rekord v teku na 5.000 metrov.

NA DIRKI PO KATALONJI

Houbrecht etapno Moser skupno

Belgijec Houbrecht je osvojil 4. etapno dirko po Katalonji. Na cilj 149 km dolge proge je prispel sam, z 12' prednosti pred Špancem Beldom. Moser, ki je prispel na cilj kot tretji, skupno z glavnino pa še naprej vodi na skupni lestvici.

VRSTNI RED 4. ETAPE:

1. Houbrecht (Bel.) 4.02'14"
2. Belda (Šp.) po 12'
3. Moser (It.) po 32'
4. Galdos (Šp.)

NOGOMET

NA TURNIRJU ZA «POKAL ALTIPIANO»

Brežani osvojili prvo mesto

Ta uspeh so si v finalni tekmi priborili v podaljšku igre s širelom Sameca - Strnad najuspešnejši strelec turnirja

POLISPORTIVA OPICINA: Papan-drea, Gaeta, Gherzi, Tuntar, Dessalini, Krizman, Rozmann, Stradi, Zuliani, Vascotto, Privileggi.

BREG: Gherzinih, Poropat, Klun, Ražem, Sovič, Melon, Dazzara, Cadenaro (Peraša), (Jež), Samec, Az-zolin, Strnad.

SODNIK: Sarti iz Trsta.

STRELCI: v 7. min. Privileggi, v 30. min. Azolin, v 40. min. Strnad, v 62. min. Stradi, v 95. min. Samec.

V PRIJATELJSKI TEKMI

Adrija premočna za ekipo Sovodnje

Sovodnje — Adrija 0:3 (0:1) SOVODNJE: Uršič (Petecjan R.), Podversček (Petecjan Rudi), Šuc (Florenin S.), Tomšič, Kovic, Petecjan E., Devetak, Cechet, Butkovič, Vizintin, Tomasin.

ADRIJA: Velíšček, Gajsar, Gregorič, Fornazarič, Silič, Petrovič, Panšos (Benedetič), Ferfolja, Rupnik, Pregelj, Petrovič, Kragelj.

SODNIK: Giuliano Grassi.

STRELCI: Rupnik v 10. min. Ferfolja v 55. min. Benedetič v 83. min.

Zugarelli prvi v Vidmu

VIDEM — Italijanski reprezentant Zugarelli je osvojil teniški turnir «Sporting Primavera». V velikem finalu je premagal Di Domenica s čistem 6:3, 6:3. Zugarelli ni imel na svoji poti prevelikih težav in je bil gotovo najboljši igralec turnirja.

TENIS

Zugarelli prvi v Vidmu

VIDEM — Italijanski reprezentant Zugarelli je osvojil teniški turnir «Sporting Primavera». V velikem finalu je premagal Di Domenica s čistem 6:3, 6:3. Zugarelli ni imel na svoji poti prevelikih težav in je bil gotovo najboljši igralec turnirja.

SAH

V SESLJANU

Pertot tretjekategornik

To kvalifikacijo si je pridobil z osvojitvijo drugega mesta

V nedeljo popoldne se je v Sesljanu zaključil drugi mednarodni turnir «Tržaška obala», ki ga je priredila Tržaška šahovska akademija pod pokroviteljstvom državne šahovske zveze in avtonomne letovišarske ustanove devinsko - nabrežinske občine. Tekmovanje, ki je trajalo dva «week-enda», je bilo razdeljeno na dva turnirja, E in F. Prvega so se lahko udeležili šahisti z državno šahovsko kategorijo in je bil javljen za napredovanje v drugo državno šahovsko kategorijo, drugega pa šahisti brez državne šahovske kategorije in je bila javljena za napredovanje v tretjo državno kategorijo.

Mnočnejša E turnirja se je udeležilo 16 šahistov, na koncu pa je zaslužen slavil Cerchiarri iz Tržiča, ki je osvojil sedem točk od devetih možnih, kar mu je zadostovalo za zmago. Na drugo mesto se je uvrstil Pini iz Mestec, ki je zaostal za zmagovalcem samo za pol točke. Oba sta osvojila drugo državno šahovsko kategorijo. Stedilo je še mnogo šahistov iz Vidma, Pordenona, Slovenije in od dalega.

Turnir F kategorije je osvojil mladi Porro iz Pordenona s sedmimi točkami in pol. Le za pol točke je

zaostal Egon Pertot, ki je verjetno remiziral kakšno partijo preveč. Oba sta seveda osvojila tretjo državno kategorijo, poleg njiju pa še tretje in četrtovrstenci Beretta in Dalberto.

Po zaključku tekmovalja je sledilo nagradanje, kjer so med drugimi spregovorili župan devinsko - nabrežinske občine poslanec Albin Škerk, predsednik letovišarske ustanove Piero Parentin, v imenu državnega odborništvaja za šport Di Stefano, v imenu pokrajinske federacije ENAL De Rossi ter v imenu primorske šahovske zveze Bernetič. Turnir je vodil Sergio Wunderlich.

Sledita popolni lestvici obeh turnirjev:

«E» TURNIR

1. Cerchiarri	7,0
2. Pini	6,5
3. Lostruzzi	5,5
4. Fiore	5,5
5. Bertocchi	5,0
6. Mocchi	5,0
7. Ruzzier	5,0
8. Sturza	5,0
9. Vecchiè	5,0
10. Bernetič	4,0
11. Ukmar	4,0
12. Garano	3,5
13. Marcello Toneatto	3,0
14. Uršič	3,0
15. Roverato	2,0

«F» TURNIR

1. Porro	7,5
2. Pertot	6,0
3. Beretta	6,0
4. Dalberto	6,0
5. Bacci	5,5
6. Mosco	5,0
7. Prasej	5,0
8. Ziberna	5,0
9. Lanza	4,0
10. Pregarz	4,0
11. Solidoro	4,0
12. Antonič	3,5
13. Bondi	3,0
14. Pastore Rigo	3,0
15. Masella	0,0

Pokale, plakete, kolojne in druge nagrade so za ta turnir prispevale naslednje tvrdke in ustanove: krajevna avtonomna letovišarska ustanova, delžni vladni komisarjat avtonomna letovišarska ustanova priiške občine, devinsko - nabrežinska občina, tržaška avtonomna letovišarska ustanova, tržaška podružnica FIAT, tržaška trgovska zbornica, tržaška pokrajina, ZSSDI, državno občinstvo za šport, ENAL, generalni jugoslovanski konzulat v Trstu in Coca-cola.

D. J.

NA MEDNARODNEM TEKMOVANJU NA SKIROLKAH

SK Devin izvrsten v Ženevi

Njegovi pionirji so zasedli kar vsa prva tri mesta

V soboto, 9. t.m., so se rolkarji smučarskega kluba Devin udeležili mednarodnega tekmovanja v Ženevi v Švici, kjer so zabeležili izredno dobre rezultate, saj so med pionirji zasedli kar prva tri mesta v slededecem vrstnem redu:

1. Gianni Legiša, ki je 6 km dolgo progo prevozil v 20'46". Drugi je prispel na cilj Boris Gruden v času 22'30", Aleš Gruden pa je s časom 22'37" zasedel tretje mesto. Tekmovanja se je udeležilo 14 tekmovalcev iz Italije, Švice in Francije.

Pavel Antonič je v hujši konkurenci na 10 km zasedel odlično tretje mesto s časom 32'53" in s tem potrdil, da mu razdalja ne dela preglavice.

Stirje tekmovalci, ki so se tako uspešno odrezali, so odpovali v petek v zgodnjih jutranjih urah s klubskim kombijem in srečno prispeli v Ženevo ob 21. uri istega dne. V soboto zjutraj so si ogledali in preizkusili progo, v popoldanskih urah pa uspešno tekmovali.

Po tekmovalju in nagradenju so si predstavili SK Devin ogledali zanimivosti Ženeve, zvečer pa so bili gostje ženevskega smučarskega kluba, ki jih je pogostil s tipično švicarsko kuhinjo. Vzdrušje je bilo čudovito in res prijateljsko.

Pozno v noč so si segli v roke z ženevskega kluba Devin udeležili mednarodnega tekmovanja v Ženevi v Švici, kjer so zabeležili izredno dobre rezultate, saj so med pionirji zasedli kar prva tri mesta v slededecem vrstnem redu:

1. Gianni Legiša, ki je 6 km dolgo progo prevozil v 20'46". Drugi je prispel na cilj Boris Gruden v času 22'30", Aleš Gruden pa je s časom 22'37" zasedel tretje mesto. Tekmovanja se je udeležilo 14 tekmovalcev iz Italije, Švice in Francije.

Pavel Antonič je v hujši konkurenci na 10 km zasedel odlično tretje mesto s časom 32'53" in s tem potrdil, da mu razdalja ne dela preglavice.

Stirje tekmovalci, ki so se tako uspešno odrezali, so odpovali v petek v zgodnjih jutranjih urah s klubskim kombijem in srečno prispeli v Ženevo ob 21. uri istega dne. V soboto zjutraj so si ogledali in preizkusili progo, v popoldanskih urah pa uspešno tekmovali.

Po tekmovalju in nagradenju so si predstavili SK Devin ogledali zanimivosti Ženeve, zvečer pa so bili gostje ženevskega smučarskega kluba, ki jih je pogostil s tipično švicarsko kuhinjo. Vzdrušje je bilo čudovito in res prijateljsko.

V I. kolu bosta obe slovenski predstavnici igrali v gosteh: Sovodnje v Brazzanu, Kraševci pa v Fari ob Soči. Slovenski derbi pa bo na vrsti kmaj v 12. kolu (17. decembra ob 14.30 v Doberdobi). P. R.

«Trofeo Altipiano» je za Breg prevzel kapetan Ivo Strnad

Drevi v Doberdobi občini zbor SZ Mladost

SZ Mladost iz Doberdoba sklicuje za danes redni občni zbor, ki bo ob 20. uri v dvorani prosvetnega društva Jezero. Drevišnji »summit« ljubiteljev športa na goriskem Krašu je nedvomno bistvene važnosti za nadaljnje delovanje in širjenje športne dejavnosti doberdobske občine. Zato računaj voditelji SZ Mladost, da se bodo navijali polnoštevilno odzvali občnemu zboru, kot to delajo za razna športska tekmovanja.

Poleg običajnih poročil in volitev novega odbora bo na sporedu tudi pogovor o bližnjem prijateljskem turnirju, ki ga društvo priredi še pred nogometnim prvenstvom. Na turnirju bodo igrali, poleg domače Mladosti, še ekipe iz Sovodnje, zgo-niškega Krasa in NK Vodice iz Nove Gorice, s katerim imajo Doberdobe posebno prijateljske vezi. Turnir se bo začel v nedeljo, 17. t.m. in sicer ob 14.30 s tekmo Mladost - Sovodnje, ob 16.30 pa Kras - Vodice. Finalni tekmi za prvo in tretje mesto pa bosta naslednje nedelje, 24. septembra, ob isti uri. D. G.

OBVESTILO ŠD SKOL

obvešča, da bo vpisovanje za kosarko in minibasket (za kosarkarje letnika 1965 in mlajše) do petka, 15. sept. v društvenih prostorih ob 18.30 do 19.30.

NOGOMET

Lepa igra Križanov

Vesna je z zmago nad Gajo ponovno presenetila

Vesna — Gaja 3:2 (1:0) VESNA: D. Košuta I., D. Košuta II., Tence B., Zucca II., Zucca I., Vecchio, Dagri, Pipan, Eva, Pribaz, Botli.

GAJA: Olivieri (Kante), Olenik, Čermelj, Timeus, Gabrieli, Rismond, B. Grčić, Verše, L. Milkovič, Bolech (Viviani), Zuzich.

SODNIK: Zega iz Trsta.

STRELCI: v 20. min. p.p. Zucca I.; v 2. min. d.p. Botli; v 6. min. d.p. Verše; v 25. min. d.p. B. Grčić; v 30. min. d.p. Eva.

Vesna je v nedeljo v prijateljski tekmi z enajsterico Gaje, ki bo nastopala v 2. amaterski ligi potrdila na domačih tleh svojo zadovoljivo pripravo. V p.p. je goste nadigrala s hitro, lepo in napadalno igro, medtem ko je v nadaljevanju tekme prišla na dan utrujenost kriških igralcev, ki so le dva dni prej nastopili na Proseku v malem finalu memorijala «Z. Recetas».

Gaja se je ogumila predvsem v d.p., ko je dvakrat zatresla mrežo sicer dobrega Košute. To pa še ni zadostovalo, saj so domačini ob navijanju zvestih navijačev je pet minut kasneje pršli znova v vodstvo, ki so ga potem ohranili vse do konca tekme. M. K.

ATLETIKA

V Trstu zanimiv miting

V Trstu bo jutri na stadionu «Grazar» zanimiv mednarodni atletski miting, na katerem bodo nastopili tekmovalci iz Trsta, Benetk, Vidma, Ljubljane in z Reke. Nastepa! ob letu lahko le atletski mlajši do 19 let. Prireditev se bo začela ob 16. uri.

Med nedeljsko dirko v Monzi je bil ranjen tudi Italijan Brambilla

NOGOMET

V TEKMI STARI — MLADI

Remi na Proseku

Stari — Mladi 2:2 (1:1) STARI: Škrlec, Muco, Utauca, Štueka (Cilen), Fula, Puš, Kampion, Uelka (Pedal), Rošo (Urc), Pineka, Ruco.

MLADI: Godla, Peljar I. (Gonzales), Piconetti, Fulino, Pištola, Zžk, Mazo (Dorka), Mazzola, Bil-do (Peljer II.), Brvinc, Tino (Pepin).

STRELCI: v 3. min. Tino, v 17. min. Pineka in v 50. min. Pineka iz enajstmetrovke, v 43. min. Dorka.

SODNIK: Faginčić.

Pred številno publiko se je na proseškem igrišču Velika Rouna tradicionalna nogometna tekma med stari in mladimi končala pri neodločenem izidu 2:2. Kot velja pravilo, ob primeru neodločenega izida je proseška godba stopila na voz blizu igrišča, vsi nogometaši, poročeni in neporočeni pa so ga morali vleči do vasi. Poleg tega sta obe ekipi

V nedeljski nesreči med avtomobilsko dirko za Veliko nagrado Italije v Monzi ponesrečeni švedski dirkač Ronnie Peterson leži na mrtvaškem odru v bolnišnici Niguarda

Emil Frelih ČAR INDIJSKEGA JUGA (potopis) 58.

Čeprav obstajajo in se se ustanovljajo tovarne tekstilne industrije, je ročno delo v tej deželi bolj čislano, tudi bolj poceni, seve, zaradi milijonov ročnih tkalcev, katerih delovna sila je za indijske lastnike tkalnic izredno poceni, da ne rečemo skoraj zastoj. Prekupčevalci in trgovci doma in po svetu seveda cenijo lepoto in pocenost ročno tkanih tkanin, ki jim zaradi izrednega povpraševanja na svetovnem trgu navijajo prodajne cene do največjih možnih dobičkov.

Obisk v manjši zadrugi ročnih tkalcev blizu enega najstarejših templjev nam je odgnil skrivnost pridelovanja svilenih niti ročnega tkanja svile za sarije. Na dvorišču, poleg pritične poslovne hiše so odprte lesene lope, v katerih na primitivnih statvah tkejo ženske in moški svileno blago.

Na sedežih, izkopanih v zemljo, žde ob surovo stesanih statvah tkalci in tkalke, več otrok kot odrasli, zaverovani v niti, ki jih s tulcev vpletajo v vzorec, ki ga imajo v barvah narisanega pred seboj. Dneve in dneve

se sklanjajo nad preproste lesene statve, na katerih marljive roke uravnajo nit za nitjo. Zamudno je njihovo delo, vendar je znano, da najlepši primeri svilenega blaga prihajajo prav izpod rok kanchipuramskih ročnih tkalcev. Njihova temna telesa, ovita v prstene krpe, skoraj ne opaziš v nizkih mračnih zemeljskih vdolbinah, ki se mi zde, kot kakšne katakombe. Včasih je videti le odblesek njihovih globoko razpetih zenic kadar med delom po naključju ošinejo navzočega radevedneža. Mnogi med njimi so še pravcati otroci.

Na dvorišču pod senčnatimi krošnjami dreves opazujem suhljata moška, ki se motata ob več metrov dolgih napetih svilenih nitih. Vanje ročno vpletata raznobarvne nitke, kot bi mozaično sestavljala upodobitev zamišljenega vzorca. Opazujem njuno zamudno delo, v katerem je očuvana stoletna skrivnost indijskih tkalcev. Hotel sem ju filmati pri delu pa sta mi zamahnila z roko in prenehala delati. Ponudil sem jima nekaj rupij, nato sta pristala. Tkala sta sarij, poseben sarij, ki ga doslej še nihče ni stkal takšnega. Noben sarij po vzorcu in barvi ne sme biti enak drugemu, to je pravilo; vsak sarij mora biti edini primerek. Prav v tem je čar tega edinstvenega ženskega oblačila.

V pisarni pritične zidane stavbe nam je lastnik pokazal nekaj izredno lepih sarijev. Ponosno nam je pokazal na portrete svojih prednikov na steni, ki so že pred več sto leti na tem mestu tkali svilo. V resnici je bilo še zdaj tako primitivno v zemljo vdolbeni, pokriti nizki tkalnici na dvorišču.

V Kanchipuramu se je čas zaustavil, tako v templjih kot v življenju samem.

Sveti kravi s telčkoma pri najstarejšem templju

Ko smo iz nizke stavbe stopili spet v svetel vrt dan, se je podila jata ptic okoli stolpov templjev. Na modrem nebu je bilo nekaj belih oblakov. Na prašni cesti sta leno poležavali s progami obarvani sveti kravi. Ljubki polnagi otročiči so se zgrnili nedaleč od nas in nas ogledovali. Hitro so se približali ko smo potegnili iz torb nekaj sladkarij in jih razdelili. Pospremili so nas vse do avtobusa in vzklikali «hvala» in «zdravo!», kot smo jih bli spotoma naučili.

Zadnji dan v Indiji

Veselje in tesnoba sta mi navdajali srce, ko smo se zjutraj z avtobusom odpeljali proti čudoviti obali Mahabalipurama. Veselje me je presinjalo, ker bom spet deležen lepota umetniških del, ki sem jih bil občudoval že pred dvema desetletjema v tem slikovitem kraju Indije, ki me je vsakokrat, kadar sem jo obiskal, priklenila z razkošnostjo prirode, preproščino ljudi globokih miselnosti in bogato kulturno dediščino.

Spremljal me je povrhu še naročilo otroške prisrčnosti moje sedemletne hčerke Martice, ko mi je pred ponovnim odhodom v Indijo večkrat opomnila, naj nikar ne pozabim na banane za svete opice. Bilo ji je vselej v veliko veselje kadar me je preprosila, da sem ji ponovil smešno dogovorščino, kako mi je razposajena opica v Mahabalipuramu spulila iz rok šop banan in izgnila z njimi v skalovje.

